

El que hem vist a la Xina Roja

X i últim

ADÉU A XINA I A LA LLIBERTAT

Encara teníem de trobar a Xina, quelcom extraordinari. No comparable a la Gran Muralla, al Palau d'Estiu o a la Ciutat Prohibida, però sí —per a nosaltres— tan interessant com qualsevol d'aquestes construccions.

En efecte: les tombes dels Ming, aquells emperadors d'evocació legendària, però amb herència objectiva i formidable, aquells emperadors que són admirats «sotto voce», inclús pels més convençuts deixebles de la Revolució Cultural, ocupen una extensió de terreny molt vasta, no gaire lluny de Pequín.

Molt abans d'arribar-hi, arcs de marbre blanc, desbroçats i polits per la gent d'avui, ens surten al pas. La seva estructura —diguem-ne arquitectura— és totalment diferent de l'edificació xinesa actual i fins i tot m'atreviria a dir que és autòctona.

Després, de forma totalment inopinada, comença una llarga renglera de figures blanques, escultures a ambdós costats de la calçada, de tamany gairebé triple del normal i fetes d'una massa blanca, molt més dura que el guix i menys que el marbre.

Representen els primers alts dignataris de l'època i més enllà apareixen animals imaginaris o reals dels que n'hi ha dos a cada costat, el primer assegut i el segon dempeus. En total son trenta quatre figures, quina teoria vista des del començ, fa un efecte fabulós.

Les figures estan separades entre si d'uns quaranta metres, i hi hem vist verivalls, camells, elefants, cavalls, etc.

Quan ja s'ha superat tota la renglera, hi ha bifurcació de calçades i cada un dels camins porta a una de les tombes Ming. No totes estan excavades, investigades i preparades totalment. Són, segons el que se sap actualment 9, i d'elles en són visitables 2. Recordem el que diu Mao (article II, Ronsana 52), que els diners són necessaris per fer i mantenir escoles i que les tombes fa molts d'anys que estan així i que, per ara, així poden seguir.

Nosaltres n'hem visitat una que és naturalment la més important de les dues presentades. Arribem a una altra sèrie d'arcs triomfals, ara no sols decorats en blanc sí que també en vermell i passem entremig de rics pavellons quines gàrgoles perfectament esculpitrades en pedra representen exactament a la serp entplomada que tant prodigada està a Mèxic (temple de Quetzalcoalt, piràmides de Teotihuacan, etc.). Quin dimoni de relació pot haver existit entre les terres mexicanes i xineses? Separades per milers de quilòmetres i per un immens oceà Pacífic —que té de tot menys d'això— la circumstància fa rumiar molt.

Molts autors en donen explicacions i enginyoses teories geogràfiques i històriques. S'ha de confessar, emperò, que ningú en sap res de cert.

Seguint endavant i després de travessar un altre pavelló, ens trobem davant l'altíssim temple on s'aixeca la representació externa del tumul funerari de l'emperador enterrat que en aquest cas és el quart Ming i justament el que va fer cèlebres mundialment les porcellanes xineses.

Darrera d'aquest monument figuratiu un corredor elevat vint metres per damunt del terra circumdant ens porta a l'entrada veritable de l'hipogeu funerari al qual ara es pot baixar per una moderna i simple escala. S'arriba a la tomba per un llarg túnel en volta. Al final d'aquest s'hi troben tant

l'emperador com els seus familiars en hipogeus arreglats.

Jo compararia —en importància— l'enorme camp funerari dels Ming al de Karnak —per la renglera d'animals— incluida la Vall dels Reis. Potser la cosa xinesa és més gran en extensió però l'egípcia ho és en antigüitat. Per tant la comparació és vàlida sols per a donar una idea.

Els nostres dies a Xina s'exhaurien.

Hem de pensar que dintre del programa previament establert qualsevol canvi o augment del nombre de dies de sojorn, era i és encara totalment prohibit.

En el mes de març d'enguany la segona expedició turística espanyola ha anat a Xina. A Pequín se'ns va assegurar que aquesta segona remesa seria per l'octubre, però la insistència del sector interessat ha fet que la cosa s'avancés mig any. Han aconseguit un magnífic resultat i han tingut la sort d'anar a Nankín que a nosaltres ens va ésser negligit.

Hem llegit algunes cròniques en «La Vanguardia» originals dels senyor Angel Zúñiga i em faig creus del que pot canviar un país vist a l'hivern o a l'estiu, tota vegada que, de cap manera, m'atreviria a dubtar de la capacitat d'apreciació del cronista.

Recordo que quan iniciàrem els preparatius per al retorn ens envià una mandra que mai se'ns havia presentat en cap altre viatge. I penso que per unanimitat de tots 25. Ningú es frisava per abandonar el país.

Contràriament al que acostuma a passar quan hom porta 26 dies voltant per aquests móns de Déu, quan ja hom pensa que tenim ganes de veure els de casa i posar en ordre les nostres coses, que estan —probablement— un xic endarrerides, aquí tothom estava embrancat en parlar, sentir, viure i respirar un xic més d'aquest ambient clos i enorme a l'ensem.

Perquè jo us asseguro que en el món hi han racons probablement més bells —els Himalaies, les illes coralines del Pacífic, els prats inundats de Catxemira, etc., etc.— però difícilment que en 1974 es pugui trobar una acumulació humana amb un interès actual com la del poble xinès.

Però l'avió —inassequible a sentimentalismes— ens retorna a Cantón i des d'allí el tren de Hong-Kong amb el consabut canvi en la frontera de Sun-Chum.

Deixeu-me referir-vos la darrera anècdota.

Ja en marxa vers Sun-Chum, Ani Masià, de Mataró, estimada companya eternament despistada, oblidà a l'habitació de l'Hotel de Canton el seu collar de perles.

Quan se'n va donar compte —tren en marxa— esgarriaments, sanglots, etc.

S'escriu una tarja al nostre amic Carles Sentís, que havia quedat encara a l'hotel per tal de que intentés recuperar el collar oblidat a l'hotel. La tarja havia d'ésser portada per Huan a Sentís, en el seu viatge de retorn quan ja ens hagués acomiadat a la frontera.

Això passava a les 11 del matí, però Carles Sentís tenia en el seu poder el collar a les 10, tot i que tot el que sabien els xinesos de la relació de Sentís amb el nostre grup és que parlàvem en català i ens comunicàvem les nostres impressions.

Pocs dies després, a Ràdio Barcelona, el seu Director entregava a la senyora Masià el collar oblidat a Xina.

A Sun-Chum ens despedírem dels nostres guies-intèrpretes que havien esdevingut els nostres amics.

Tchai, d'una fairsó diferent es dirigí a mi, dient-me:

—No he olvidado que en el tren de Hangtcheou usted me dijo que yo me había portado como un hijo suyo. Le recordaré como a «otro buen padre»...

Tchai feia broma xinesa, però era una broma relativa. Tenia els ulls negats quan m'apretava fortament les mans... «El Peligro Amarillo»...

Quan arribàrem a Hong Kong en el tren anglès atiborrat de gent, de calor i de pudor, pocs van ésser els que es van ficar a l'autocar «air conditioned» que ens esperava per a portar-nos a l'Hotel.

La gran majoria va entrar —per variar— en una tenda de la Xina Popular, estratègicament propera a l'estació.

Després de més de tres setmanes a la Xina de Mao tots s'havien «descuidat» de comprar quelcom a la Xina Popular.

Vàrem restar tot l'endemà a Hong-Kong on ens vàrem sentir envaïts d'una inexplicable enyorança.

Tota la gent que ens envoltava eren encara xinesos... però... quins altres xinesos...!

Shopping...! shopping...! Duty Free... Compres... preus sense taxes... Tothom amb la febre de comprar el que no necessita.